

**Локален Акционен План за прашањето
хендикеп на Општина Велес
2008-2010**

Содржина

Воведен збор на Градоначалникот	3
Вовед	5
Што е Локален акционен план за прашањето на хендикеп?	6
Што е хендикеп?	7
Социјален модел	7
Принципи на локално акционо планирање за прашањето хендикеп	8
Генерални податоци за Општина Велес	9
Визија на Општина Велес	10
Принципи на работа на Општина Велес	11
Стратешки документи на Општина Велес	12
Анализа на постоечките акциони планови	12
Зошто Општината Велес разви Локален акционен план за прашањето хендикеп	13
Како се разви Локалниот акционен план	13
Мониторинг и Евалуација	14
Работна група - креатори на Локалниот акционен план за прашањето хендикеп на Општина Велес	15
Листа на идентификувани проблеми од работната група	16
Локален Акционен План - Табела за имплементација	19

Воведен збор на Градоначалникот

Во Општина Велес сите граѓани се еднакви. Тоа е суштинскиот принцип на локалната демократија. Во општествени околности во кои реформата на локалната самоуправа е приоритет во прилог на придобивките на граѓаните, процесот на децентрализација отвора многу можности. Реформата на локалната самоуправа не само што ја нагласува улогата на локалната заедница во решавањето на проблемите, туку пред се овозможува за првпат по повеќе децении самите да одлучуваме и креираме за себе.

Поаѓајќи од принципот на еднаквост на граѓаните во одлучувањето за развојот на својата локална заедница, не можеме а да не го споменеме фактот дека во изминатиот период централизираното управување со прашањата од социјалната сфера отвори уште многу нови прашања и остави голем број нерешени проблеми.

И покрај тоа што не би сакал во Велес никогаш веќе да се спомене поимот маргинализација, за жал факт е дека денес во Општина Велес живеат голем број маргинализирани групи граѓани. Меѓу нив и голем број хендикепирани лица. Децентрализацијата ни овозможува за првпат да направиме нешто конкретно за нашите сограѓани кои секојдневно се соочуваат со предизвикот на опстојувањето, да им помогнеме затворениот круг на стереотипна маргинализација да го претворат во активна социјализација, да им дадеме поттик да ги изразат своите најдобри квалитети и со тоа самите да се вклучат во развојот на Велес.

Оваа цел се постигнува единствено со јасни стратешки определби чија имплементација долгорочно ќе обезбеди континуирано подобрување на животот на хендикепирните лица, социјализација и јакнење на јавната свест за нивните специфични потреби.

Токму затоа креирањето на Локален Акционен План за прашањето хендикеп за периодот 2008-2010 година е од суштинско значење во утврдувањето на јасни определби, насоки и активности чии конкретни резултати ќе бидат видливи.

Овој стратешки документ ќе придонесе за достигнување на највисоките стандарди на ЕУ и ООН за социјализација и поддршка на хендикепираните лица.

Верувам дека спроведувањето на Акциониот план ќе ги врати насмевките и вербата во себе не само кај граѓаните кои се соочуваат со овој комплексен животен проблем, туку и кај нивните семејства и кај сите нас кои сме посветени на мисијата Велес да биде убаво и посакувано место за живеење.

Локален акционен план за прашањето хендикеп на Општина Велес

Ги повикувам сите хумани и креативни граѓани на Велес активно да се вклучат во имплементацијата на Акциониот план за хендикеп и да придонесат за подобро утре на своите сограѓани, а со тоа и за посреќна и поуспешна локална заедница.

Акциониот план значи почеток на едно заедничко трагање, откривање и ползување на можностите и предизвиците на децентрализацијата. Заедничко делување и заеднички резултати. Верувам дека посветеноста на секој поединец во создавањето услови за реализација на овој значаен документ ќе резултира со остварување на стратешките цели што си ги поставивме. Верувам во нас, зошто силата на Велес се граѓаните и тоа сите граѓани без исклучок.

Мотото на Општина Велес „Задоволни граѓани-наша цел“ нека биде двигател во спроведувањето на Првиот Акционен план за хендикеп на локално ниво во Република Македонија. Нека биде израз на партнерството помеѓу јавниот, граѓанскиот и бизнис секторот на патот кон остварување на целите, а во прилог на граѓаните кои секојдневно се борат за свое место во нашата локална заедница.

Со почит,

Градоначалник на Општина Велес,
Аце Коцевски

Вовед

Локалниот развој е главна тема на политичките дискусии кога се работи за децентрализацијата во Македонија. Процесот на децентрализација во Македонија напредува иако сеуште се чекаат решенијата од поделбата на обврските и надлежностите на локално и централно ниво. Децентрализацијата ја приближува власта до граѓаните, ја прави попростапна и поотворена, а на тој начин и поодговорна за потребите на луѓето.

Во подготовките на Македонија за влез во Европската Унија многу е важно да се донесе еднакво политичко решение во кое ќе учествуваат локалната власт и граѓаните вклучувајќи ги и лицата со хендикеп. Неопходни се комплетни реформи за да може земјата подобро да се справи со глобалните и националните предизвици од политичка, економска и социјална природа.

Успехот на процесот на децентрализација ќе се мери со тоа колку квалитетот на живеењето и еднаквиот пристап до можностите што ги нуди развојот на локалната средина ќе се подобри. Со оглед на тоа, во процесот на реформите треба да се гарантираат минимум стандарди, нивоа на услуги и еднакви можности за сите граѓани со или без хендикеп.

Без оглед на активностите кои се превземаат на национално ниво, организациите на лицата со хендикеп се фокусирани на локално ниво поради тоа што на локално ниво најдобро се решаваат нивните проблеми. Тие утврдија дека е важно да се креира добра основа и средина во рамките на нивните општини, каде што лицата со хендикеп ќе се чувствуваат независни и способни за самореализација без оглед на нивниот хендикеп.

За време на трибините - оддржани во месец октомври 2006 година - кои се однесуваа на потребата од креирање на стратегија за прашањето на хендикепот на локално ниво, произлезе потребата од формирање на ЛОКАЛЕН АКЦИОНЕН ПЛАН ЗА ХЕНДИКЕП, кој го опфаќа правото на учество на сите граѓани. Со цел да биде ефективен овој акционен план треба да биде застапен на сите нивоа во заедницата. Акциониот план за хендикеп е посебен план, независен од планот за социјална политика што го води Општина Велес. Истиот треба да функционира во насока да се постигнат видливи подобрувања кои ќе ги почувствуваат лицата со хендикеп и ќе можат еднакво со сите граѓани да учествуваат во општеството.

Општината има голема одговорност во создавањето околина во која лицата со хендикеп ќе може да живеат нормален живот заедно со другите. Политичарите и општинските работници мора да се погрижат Планот за хендикеп да се спроведе и да се почитува. Локалната власт треба сериозно да се завземе за прашањето на хендикепот, а како основа треба да се земат „Стандардните правила за изедначување на можностите на хендикепираните лица“ донесени од страна на Обединетите Нации.

Што е Локален акционен план за прашањето на хендикеп?

- Локалниот акционен план за прашањето на хендикеп е средство со кое се отвора прашањето за хендикеп како вообичаена тема во политиката на нашата заедница.
- Локалниот акционен план за прашањето на хендикеп е план за развој и примена на одредена политика за хендикеп на локално ниво.
- Локалниот акционен план за прашањето на хендикеп е документ кој содржи идентификувани потреби, решенија, цели и приоритети кои заедницата си ги поставува пред себе со цел да се развива соодветно со вредностите на инклузивното општество.
- Локалниот акционен план за прашањето на хендикеп го развива локалната власт во соработка со претставниците на организациите на лица со хендикеп и други заинтересирани страни. Истиот има за цел на заедницата да и овозможи на најсоодветен начин, согласно со нејзините ресурси, да ги задоволи потребите на лицата со хендикеп во заедницата.
- Локалниот акционен план за прашањето на хендикеп претставува начин да се одговори на потребите на лицата со хендикеп во една заедница на соодветен и систематски пристап, согласно со ресурсите и со развојот на заедницата.
- Локалниот акционен план за прашањето на хендикеп е документ кој е насочен кон унапредување на квалитетот на животот и работењето на лицата со хендикеп во една заедница. Тој ги вклучува прашањата кои се од голема важност за лицата со хендикеп во сите процеси на одлучување и во сите области на функционирање на заедницата.
- Локалниот акционен план за прашањето на хендикеп претставува начин да се унапреди локалната заедница обезбедувајќи им на сите граѓани еднакви можности да учествуваат во социјалниот живот и во развојот на заедницата.

- Локалниот акционен план за прашањето на хендикеп е одговор на прашањето што треба да се стори за стратешки да се подобри квалитетот на животот на лицата со хендикеп во нашата заедница.

Што е хендикеп?

„Хендикеп е состојба која може да биде предизвикана од од незгода, траума, генетски фактор или од болест, која може да влијае или да ги ограничи способностите на лицето. Хендикепот може да го зафати или да го ограничи слухот, видот, дишењето, подвижноста, говорот или интелектуалните функции. Хендикепот може да биде видлив, како што е повреда на 'рбетниот столб која бара употреба на инвалидска количка, или физички незабележителен како што е дијабетесот, епилепсијата, загубата на слухот, интелектуалната попреченост или проблемите во учењето.“

Модерните дефиниции (социјалниот модел за хендикеп) го сметат **хендикепот како ситуација** што резултира од односот **помеѓу лицето и неговата околина**. Така, хендикепот треба да се смета како релативен концепт што варира во зависност од контекстот и моментот. Тоа не е трајна состојба, туку прогресивна и може да се менува благодарение на развојот на ставовите и адаптацијата на околината.

Значи, хендикепот е производ на односот помеѓу лицата и нивната околина.

Социјален модел за хендикеп

„Социјалниот модел“ за хендикеп бара промени на општествените вредности и практики со цел да се отстранат бариерите за целосна партиципација на лицата со хендикеп. Социјалниот модел го имаат изработено организациите на лица со хендикеп кои сметаат дека медицинскиот модел (според кој лицата се гледаат како пациенти кои треба да се лекуваат) не дава соодветно објаснување за нивното исклучување од редовните текови на општествениот живот. Нивните искуства покажуваат дека поголемиот дел од проблемите не произлегуваат од нивниот хендикеп, туку од неорганизираноста на општеството и бариерите кои ги поставува истото. Како бариери на кои наидуваат лицата со хендикеп може да се споменат следните:

- Предрасуди и стереотипи;
- Непристапни информации;

Локален акционен план за прашањето хендикеп на Општина Велес

- Непристапна околина.

Овие бариери немаат никаква врска со индивидуалните карактеристики на лицата. Бариерите ги создава човечкиот фактор, а тоа значи дека може и да ги отстрани.

Јасно е дека може нешто да се промени, а веќе работите почнуваат да се поместуваат од своето место – на пример се градат пристапни рампи, достапни се информации на Браево писмо, се' повеќе веб страни стануваат пристапни. Општеството без бариери ќе има поголема корист, доколку сите негови граѓани рамноправно учествуваат и придонесуваат.

Принципи на локално акционо планирање за прашањето хендикеп

- Почитување на правата на лицата со хендикеп како човекови права.
- Лицата со хендикеп треба да бидат препознаени во општеството како лица кои имаат вредности и кои можат да придонесат во развојот на општеството.
- Лицата со хендикеп имаат право да бидат консултирани кога се решава нешто во нивно име, што значи треба да се почитува светскиот слоган на организациите на лица со хендикеп „НИШТО ЗА НАС БЕЗ НАС“.
- Лицата со хендикеп имаат право да бидат почитувани како сите други во општеството за да можат слободно да ги искажат своите интелектуални, социјални, физички, емоционални, религиозни, работни и други способности.
- Лицата со хендикеп имаат право на пристап и придонес во сите сервисни служби како што тоа го имаат и другите членови на општеството.
- Лицата со хендикеп имаат право да бидат опфатени во редовниот образовен процес како и останата популација.

Генерални податоци за Општина Велес

Велес, како урбана населба постои од 168 год. п.н.е. Во текот на историјата градот често го менувал името од Вила Зора, преку Купурли до Велес. Денешното име го добил во VII век со доаѓањето на Словените на Балканот, од словенското ВЕЛЕС што значи в шума (заради густите шуми што го опкружувале).

Во Велес се отворени првото училиште на македонски јазик, првата гимназија, првиот театар, првата библиотека, првиот повоен музеј и првото музичко училиште. Меѓу зачуваните средновековни споменици најпознат е манастирот Св. Димитрија (XIV век), а како архитектонска вредност, најпозната е црквата Св. Пантелејмон (XIX век).

Во Општина Велес има седум основни и четири средни училишта, спортско игралиште, спортска сала, базен, театар, музеј, библиотека, кино-сала, десет цркви и манастири и џамија.

Површина: 464 км

Локација: Центар на Република Македонија

Вардарски регион (2)

Број на населени места: 30

Број на жители: 55.108

- Полова структура:

50,1% (27.632) - машки пол

49,9% (27.476) - женски пол

- Број на домаќинства: 16.959

- Број на станови: 20.717

Структура на заедницата:

84,86% Македонци (46.767)
4,37% Бошњаци (2.406)
4,17% Албанци (2.299)
3,13% Турци (1.724)
1,45% Роми (800)
0,98% Срби (540)
0,62% Власи (343)
0,42% други (229)

Визија на Општина Велес

Мисија: Велес да биде убава, посакувана општина за живеење, економски развиена, општина на среќни граѓани со висок степен на социјална сигурност, културен центар на Македонија.

Првата фаза од процесот на децентрализација и' овозможи на Општина Велес да ги развие своите капацитети, да прерасне во вистински сервис на граѓаните и да стане општина за пример во Република Македонија. Новите надлежности овозможија да се допре до секоја сфера од животот во локалната заедница да се зајакнат потенцијалите во областа на образованието, социјалната заштита, урбанизмот, финансискиот менаџмент, заштитата на животната средина и комуникацијата со граѓаните.

Општина Велес бележи години на растеж, на динамичен развој, препознатлива како респектирана општина, лидер во примената на информатичката технологија и административните капацитети во Република Македонија.

Стратешките заложби на ефикасната администрација креирана по европски модел се раководи од мотото „Задоволни граѓани наша цел“, ги искористува можностите за развој и создава услови во заедницата со кои ќе се гордеат нејзините граѓани.

Принципи на работа на Општина Велес:

- Отвореност
- Отчетност
- Транспарентност
- Одговорност
- Проектна ориентираност
- Учество на граѓаните
- Одржлив развој

Генерална цел во процесот на децентрализација

Обезбедување на брзи, квалитетни и евтини услуги за граѓаните преку демократски избраните органи и ефикасна и одговорна управа.

Цели

- Креирање на вистински сервис за граѓаните
- Создавање услови за одржлив развој
- Реализирање на стратешките заложби во сите области на надлежност
- Идентификување и ставање во функција на сите креативни капацитети во локалната самоуправа
- Обезбедување услови за зголемено учество на граѓаните
- Достигнување на највисоките стандарди за управување со квалитет во локалната самоуправа.

Стратешки документи на Општина Велес

[Анализа на ситемот за управување со цврст отпад](#)

[Декларација за прогласување на Општина Велес за ГМО слободна зона](#)

[Листа на информации од јавен карактер](#)

[Локална агенда 21 за Општина Велес](#)

[Стратегија за воведување на електронска општина](#)

[Локален еколошки акционен план \(ЛЕАП\)](#)

Анализа на постоечките акциони планови

Во Општина Велес е реализиран „Елаборат за социјална заштита“ со кој се постигнаа извонредни резултати. Преку проектни активности поддржани од Министерството за труд и социјална политика и донаторите:

- Згрижени се бездомниците;
- Децата од социјално загрозувани семејства се згрижени и вклучени во редовната настава;
- Отворена е Народна кујна во која секој ден на сиромашните лица постари од 65 години им обезбедува 100 топли оброци;
- Отворен е Клуб за стари лица во Домот на пензионерите опремен со компјутерска опрема, инвентар и дневна амбуланта;
- Отворена е Црковно - народна кујна во која секој ден на најсиромашните лица им обезбедува топли оброци.
- Во областа на социјалната заштита за првпат во Република Македонија е делегирана надлежност на здружение на граѓани;
- Во 2006 и 2007 година, сите проектни активности во социјалната заштита, во соработка со Општина Велес ги реализира ЗГ „Иницијатива за социјална поддршка“;

Локален акционен план за прашањето хендикеп на Општина Велес

- Секоја година Општина Велес издвојува средства од Буџетот за социјално најзагрозените семејства, жртви на пожари и елементарни непогоди.

Зошто Општината Велес разви локален акционен план за хендикеп

Општината Велес се обврза дека ќе го следи концептот кој го промовираат здруженијата на лица со хендикеп „Еднакви можности за независен живот“ и да ги поддржува основните човекови права со креирање на Локален акционен план за прашањето на хендикеп 2008 – 2010 што ќе осигура минимум стандарди за квалитет за сервисите и еднакви можности за сите граѓани. Развојот, анализата и проценката на локалниот акционен план за прашањето на хендикеп ќе и помогне на општината проактивно да работи и да одговара на потребите на заедницата. Локалниот акционен план за хендикеп е базиран на „Стандардните Правила за изедначување на можностите на хендикепираните лица“ донесени од Обединетите Нации во 1993 година, како политички и морални правила кои се стремат да ги загарантираат правата на сите лица со хендикеп.

Како се разви Локалниот акционен план за прашањето на хендикеп

Со цел да се подобрат условите за живот на лицата со хендикеп во Општина Велес, по иницијатива на Здружение на родители на деца заболени од церебрална парализа - Велес, Здружение на слепите лица на Општина Велес, ЗГ „Иницијатива за социјална поддршка“, Општина Велес, и други невладини организации и Хендикеп Интернационал, се поттикна креирањето на Локалниот акционен план за прашањето на хендикеп. Целта на нацрт верзијата на Локалниот акционен план за прашањето на хендикеп е да им помогне на властите на различни нивоа во општеството да изградат силен Локален акционен план за прашањето на хендикеп кој ќе биде базиран на „Стандардните Правила за изедначување на можностите на хендикепираните лица“.

Прв чекор во процесот беше креирање на работна група составена од претставници на јавниот, приватниот и граѓанскиот сектор, каде заедницата и локалната власт заедно ќе работат за да градат акционен план кој ќе одговара на потребите на лицата со хендикеп. Оваа работна група работеше заедно да ја процени моменталната состојба, достапните ресурси и потребните сервиси кои ќе бидат опфатени во изготвувањето на Локалниот акционен план за прашањето на хендикеп во Општина Велес.

Со цел да се донесе ефективен Локален акционен план за прашањето на хендикеп, работната група беше обучена преку пет модули на обуки.

Локален акционен план за прашањето хендикеп на Општина Велес

Темите на обуките беа „Концепти на основните човекови права“, „Пристап базиран врз човековите права за планирање на локалниот развој“, „Вклучување на прашањето на хендикепот во локалната политика“, „Развивање на Локален акционен план за хендикеп“ и „Финансиските аспекти на Локалниот акционен план за хендикеп“.

По петте модули на обуки, работната група помина низ низа работилници со цел да состави Локален акционен план за прашањето на хендикеп.

Мониторинг и Евалуација на Локалниот акционен план за прашањето на хендикеп

Локалниот акционен план за хендикеп ќе се проценува преку:

- Годишна анализа за Локалниот акционен план;
- Редовни состаноци на работните групи кои работат на локалниот акционен план за прашањето на хендикеп;
- Анализата ќе вклучува развој на мерливи резултати што на крајот ќе одредат дали се постигнати очекуваните резултати од Локалниот акционен план за прашањето на хендикеп;
- Годишен извештај до Советот на општината за имплементацијата на Локалниот акционен план за прашањето за хендикеп.

Работна група – креатор на Локалниот акционен план

Име и презиме	Институција
Далиборка Златева	Здружение на родители на деца заболени од детска парализа - Велес
Билјана Манаскова	ЗГ „Иницијатива за социјална поддршка“; Општина Велес
Тони Пајдаков	Здружение на слепите лица на Општина Велес
Александар Кукулев	Медиуми
Катица Чадијева	Општина Велес
Трајко Бабунски	Совет на Општина Велес
Фехим Јусовиќ	Совет на Општина Велес
Ефтимија Карбева Лукарова	Совет на Општина Велес
Славчо Чадијев	Совет на Општина Велес
Атанас Василев	Совет на Општина Велес
Зорица Тодоровска	ЈЗУ Општа болница – Велес
Миле Маџаров	ОО на Црвен Крст – Велес
Лидија Сланева Стојановиќ	ОО на Црвен Крст – Велес
Тања Љапова	ПОУ „Маца Овчарова“
Соња Гаврилова	Друштво на родители за грижа за здраво поколение – Велес
Сања Стојанова	Дневен центар за деца со посебни потреби
Андријана Кукулева	Дневен центар за деца со посебни потреби
Христина Дукова	„Динамо –ХИТ“
Снежана Џуфовска	Здружение на родители на деца заболени од детска парализа - Велес

Листа на идентификувани проблеми

Подигнување на јавната свест

- Неинформирана јавност за проблемите и потребите на лицата со хендикеп;
- Ниско ниво на свест кај јавните институции кои работат со хендикепирани лица;
- Неприфакане на состојбата на хендикеп кај децата од страна на родителите;
- Нецелосно прифакане на децата со хендикеп од средината;
- Неинформираност на граѓаните за начините на комуникација со глувите и слепите лица;
- Неинформираност на лицата со хендикеп за ингеренциите на институциите.

Архитектонски бариери

- Непочитување на постоечката законска регулатива;
- Неадаптирани пристапи до јавните институции;
- Неадаптирани пристапи до воспитно-образовните институции;
- Неадаптирани тротоари и пешачки премини;
- Неадаптирани влезови во стамбени згради;
- Непочитување на одбележаните паркинг места за лицата со хендикеп;
- Неадаптирани тоалети за лица со хендикеп во образовните институции;
- Непостоење на соодветна сообраќајна сигнализација за лицата со хендикеп.

Пристап до информации

- Необучени лица за комуникација со глуви лица во институциите;
- Неадаптирани форми на информации за слепите лица;
- Неадаптирани информации за лица со интелектуални пречки во развојот;
- Непостоење на локално гласило за лицата со хендикеп;
- Непостоење на адекватна компјутерска опрема за пристап до информациите во постоечките е-точки (хардвер и софтвер);
- Непостоење на можност за пристап до информациите во руралните области.

Сервисни служби – социјални служби

- Недоволна искористеност на постоечките невладини сервис служби од страна на општината и институциите;
- Неодржливост на постоечката волонтерска служба при Општинскиот Црвен крст, за помош на лица со хендикеп во домашни услови;
- Некоординираност помеѓу постоечките сервисни служби;
- Дневниот центар не ги задоволува целосно потребите на лицата со хендикеп во Велес (просторни, кадровски, материјални);
- Непостоење на згрижувачки домови за самостојно живеење на лицата со хендикеп.

Здравство

- Непостоење на специјализирана физикална терапија за лица со хендикеп;
- Некоординираност и недоволна соработка помеѓу медицинските служби за лицата со хендикеп.

Образование

- Нецелосна опфатеност на децата со хендикеп во образовниот систем;
- Непостоење на дефектолошка служба во општинските училишта за работа со децата кои се вклучени во редовната настава;
- Непостоење на наставни средства и помагала, според видот на хендикеп.

Локален Акционен План - Табела за имплементација

Приоритетна област: Подигнување на јавната свест

Цели	Стратегии / Активности	Временска рамка	Одговорна институција	Показатели на успех	Потребни ресурси
Подигнување на јавната свест на локалното население и претставниците на јавните институции за потребите и проблемите на лицата со хендикеп	Формирање на тим за водење на кампања	Јануари 2008 - февруари 2008	Тим за водење на кампањата (Координатор)	Формирањето и функционалноста на тимот	Човекови ресурси (НВО-и)
	Кампања за информирање на граѓаните во Општина Велес за проблемите и потребите на лицата со хендикеп	Февруари 2008 - декември 2010	Тим за водење на кампањата	Процент на информирани граѓани; Вклученост во настаните; Променет став и однесување на граѓаните	Човекови и материјални ресурси (донатори, буџет на општината, медиуми, сопствени извори)
	Кампања за информирање на јавните институции во Општина Велес за проблемите и потребите на лицата со хендикеп	Февруари 2008 - екември 2010	Тим за водење на кампањата	Подобрени услуги од страна на институциите	Човекови и материјални ресурси (донатори, буџет на општината, медиуми, сопствени извори)

Локален акционен план за прашањето хендикеп на Општина Велес

	<p>Формирање и функционирање на група за поддршка на семејства со хендикепирани лица</p>	<p>Февруари 2008 - декември 2010</p>	<p>НВО-и за лица со хендикеп, Медико-педагошко советувалиште, Центар за социјални работи</p>	<p>Број на остварени контакти со семејства со хендикепирани лица</p>	<p>Човекови и материјални ресурси (донатори, буџет на општината, медиуми, сопствени извори)</p>
	<p>Кампања во основните и средните општински училишта за прифаќање на децата со хендикеп</p>	<p>Септември - декември 2008-2010</p>	<p>Тим за водење на кампања составена од стручни лица од НВО-и и јавни институции</p>	<p>Број на опфатени ученици, број на одржани работилници</p>	<p>Човекови и материјални ресурси (донатори, буџет на општината, медиуми, сопствени извори)</p>

Приоритетна област: Архитектонски бариери

Цели	Стратегии / активности	Временска рамка	Одговорна институција	Показатели на успех	Потребни ресурси
Подобрување на пристапот на физичката околина за лицата со хендикеп	Кампања кон релевантни институции за почитување на законската регулатива	Јануари 2008 – декември 2010	Тим за кампања од НВО-и	Одржани работилници со надлежните институции	Човекови и материјални ресурси (донатори, буџет на општината, медиуми, бизнис сектор, сопствени извори)
	Адаптација на јавните, воспитно-образовните, јавно-прометните и стамбените објекти	Јануари 2008 – декември 2010	Одделение за урбанизам; Тим за водење на кампања	Број на адаптирани јавни, воспитно-образовни, јавно-прометни и стамбени објекти	Материјални (донатори, општински буџет, сопствено учество на институциите)
	Кампања за почитување на обележаните паркинг места	Јануари 2008 – декември 2010	СВР Велес, Тим за водење на кампања	Број на прекршочни пријави за непочитување на одбележаните паркинг места	Човечки ресурси, медиуми, донатори

Локален акционен план за прашањето хендикеп на Општина Велес

Приоритетна област: Пристап до информации

Цели	Стратегии / активности	Временска рамка	Одговорна институција	Показатели на успех	Потребни ресурси
Зголемување на нивото на информираност кај лицата со хендикеп Овозможување пристап на информации од институциите до хендикепираните лица	Адаптација на информациите на Браево писмо, зголемен формат и аудио запис	Јануари 2009 – декември 2010	Здружение на слепите лица на Општина Велес, Брајова библиотека	Број на адаптирани и испорачани информации	Човечки и материјални ресурси (донатори, општински буџет, бизнис сектор, сопствени средства)
	Адаптација на информациите за лицата со интелектуални пречки	Јануари 2009 – декември 2010	Стручни лица – дефектолози	Број на адаптирани и испорачани информации	Човечки и материјални ресурси (донатори, општински буџет, бизнис сектор, сопствени средства)
	Инсталација на адаптирана компјутерска опрема (хардвер и софтвер) во е-точките за лицата со хендикеп	2009-2010	Општина Велес; ЛБ „Гоце Делчев“; НВО-и кои работат со лица со хендикеп	Број на инсталирана адаптирана опрема	Човечки и материјални ресурси (буџет на општина, сопствени средства, НВО-и, бизнис сектор)

Локален акционен план за прашањето хендикеп на Општина Велес

	Објавување на информации за лица со хендикеп во рамките на „Хуманист“	Март 2008 – декември 2010	ОО на Црвен Крст на Велес; Тим за водење	Број на објавени статии	Човечки и материјални ресурси (сопствено учество, буџет на општина, бизнис сектор)
--	---	---------------------------	---	-------------------------	--

Приоритетна област: сервисни служби

Искористување на услугите и ресурсите од постоечките сервисни служби на НВО-ии на лицата со хендикеп	Потпишување на меморандуми за соработка и консултантски услуги помеѓу НВО-и и Општина Велес	Втора половина на 2008	Општина Велес и стручни служби на НВО-и	Број на потпишани меморандуми	Човечки ресурси
	Ангажирање на волонтерска служба за помош на лица со хендикеп во домашни услови	Втора половина на 2008	Тим за водење на кампања; ОО на Црвен Крст на Велес	Број на корисници на услугите; Број на волонтери	Човечки и материјални ресурси (донатори, буџет на општина, медиуми, бизнис сектор, сопствени извори)
	Проширување на дневниот центар за лица со посебни потреби во Велес	Јануари 2008 – декември 2010	МТСП; Општина Велес; НВО-и	Број на корисници	МТСП; општински буџет; донатори; бизнис сектор, НВО-и, донатори
	Покренување на иницијатива за отворање на мали групни домови	Јануари 2008 – декември 2010	Центар за социјална работа; НВО-и; Општина Велес; ЈПССДП	Број на корисници	МТСП; донатори, општински буџет; ЈПССДП

Локален акционен план за прашањето хендикеп на Општина Велес

Приоритетна област: Здравство

Подобрени здравствени услуги за лицата со хендикеп	Овозможување на услови за специјализирана физикална терапија за лицата со телесен хендикеп	Јануари 2009 – декември 2010	ЈЗУ Општа болница – Велес; Здружение на родители на деца заболени од церебрална парализа; Дрштво на родители за грижа за здраво поколение; други НВО-и и институции	Број на корисници на физикалната терапија	Човечки и материјални ресурси (Министерство за здравство; донатори, бизнис сектор)
--	--	------------------------------	---	---	--

Локален акционен план за прашањето хендикеп на Општина Велес

Приоритетна област: Образование

Стручна дефектолошка помош на децата со хендикеп вклучени во редовните образовни процеси	Ангажирање на дефектолози за учениците со хендикеп во училиштата	Јануари 2008 – декември 2010	ПОУ „Маца Овчарова“; Општина Велес; ОЈУДГ „Димче Мирчев“	Број на испорачани услуги, Број на корисници на услугите	Човечки и материјални ресурси (Министерство за образование и наука, буџет на општина)
	Обезбедување на наставни средства и помагала според видот на хендикеп во основните и средните општински училишта	Јануари 2008 – декември 2010	Општина Велес; НВО-и; Општински основни и средни училишта	Број на обезбедени помагала и наставни средства	Материјални ресурси (буџет на општината, Министерство за образование и наука, донатори, бизнис сектор)